

Wujednani z Bohom a w swójbje

**Jozef praji svojim bratram:
„Wy sće zlě ze mnu měnili,
ale Bóh je derje měnił.“**

1. Mójzasa 50,20

Kak husto staj staršej svojim džěcom na puć dałoj, zo maja so po jeju smjerći znjesć, zo maja tak derje hromadže džeržeć kaž dotal. Žiwjenske nazhonjenje wučí, zo wudyri husto zwada, hdyž staršej woteńdzetaj. Jeju škitaca awtorita je dotal měr w swójbje zdžeržala, nětko pak hrozy strach, zo wudyrja stare konflikty. Husto dže wo pjenjezy, druhdy pak tež wo wšelake wróćstajenja a zranjenja. To je jara bolostne, dožiwjeć rozpad intaktneje swójbje.

Jozef měješe dwanaće bratrow. Nan Jakub jeho wosebje lubowaše, dari jemu pisanu suknu, tola bratřa njeznjesechu jeho sebjewědomu powědanje a hordozne wustupowanje. Woni jeho při dobrej přiležności do Egyptowskeje předachu. Nanaj napowědachu, zo je zwěrjo Jozefa skóncowało. Bratřa běchu zlě z Jozefom činili, Bóh pak měnješe derje z nim. Přez wšelake dobre wobstojnosće poradzi so Jozefaj, zo postupi na kanclera faraona. To je wobdźiwjanja hódna karjera, kotruž Jozef wšak njewužiwaše na swoju lěpšinu, ale na dobro kraja. W dobrych časach załoži wulke bróžnje, w kotrychž składowaše so žito za hubjene lěta. Hdyž tute woprawdže přińdžechu, tak zo tež w židowskim kraju hłód knježeše, dyrbjachu Jozefowi bratřa k njemu po prošnju chodźić. Jozef přiřwa jich a cyłu swoju swójbju do Egyptowskeje.

Nan Jakub wumrě. Bratřa spóznachu swoje kritiske položenje: Wudyrja nětko stare konflikty? Budže so Jozef na nimi wjećić? Podawki z dawnych lět njeběchu wotbyte, nawopak, stara wina steješe hišće w rumje.

Haj, tež to my znajemy, zo stara wina hišće přeco skutkuje. Zranjenja, kotrež smy před lětami dožiwili jako džěci abo młodostni, džětaja w našich myslach. Čěžko pak je, spóznac swoju winu. Ale sama logika kaza hižo, zo tež ja sym druhich zranił, přesłapił, samych wostajit. Stara wina njeje wotbyta.

Jozefowi bratřa wumysla sej plan. Sćelu posoła k swojemu bratrej, kotryž ma jemu wozjewić poslednje poselstwo zemrěteho nana: „Wodaj svojim bratram.“ Potom

njeměješe wotmołwy na hórke prašenje „Čehodla?“. Kak móže Bóh dopuścić, zo bratřa swojeho bratra jako njewólnika do Egyptowskeje předaja? Tola Jozef je wujednany ze svojim wosudom. „Wy sće zlě ze mnu měnili, ale Bóh je derje měnił.“ W tajkim dušnym měrje tež njetrjeba stupić na Bože městno, zo by sudził swojich bratrow: „Sym da ja na Božim městnje?“ Wón přilubi svojim bratram, zo budu jich zežiwjeć. „A wón troštowaše jich a rěčeše luboznje z nimi.“

Njehladajcy wšeho prjedawšeho křiwdženja wita Jozef swoich bratrow.

Rys.: Paula Jordan

přińdu sami, padnu na kolena a proša wo wodaće. My móhli so prašec, hač činja to, dokelž je jim hrěcha žel abo dokelž mysla jenož na swoje derjeměće a kak bychu wotwobarali chłostanje. Nazhonjenje wučí, zo je tež pola nas druhdy bojosc před chłostanjem wjetša hač sprawne wobzarowanje hrěcha.

Jozef woda svojim bratram, bjez kóždeho falša. Wón je wujednany z Bohom a ze sobu. Čěžke drje běchu jeho puće, husto

Tuta bibliska stawizna njech je nam namołwa, zo bychmy so w swójbach znjesli. Štožkuli je tež było: Wujednanje je móžne. Bóh nam woda a wjedže nas tak, zo móže na kóncu wšo derje być. Přez njeho směmy měr za swoje duše namakać. Jeli so nje poradzi, zo stare zranjenja poněčim zažija, tak móžemy sej pomoc pytać. Njehladajo na wšo, štož smy tež negatiwno dožiwili, směmy wědžec: Bóh tež z nami derje měni.

Jan Malink

Přirunanje wo hosćinje

Lube džěci! Zawěsće sće hižo raz narodniny ze swojimi přecelkami abo přecelami swjećili. Sće sej dokładnje přemyslili, koho sej přeprosycé a koho radšo nic. Čim zrudnišo potom je, hdyž runje najlěpši přecel abo najlěpša přecelka wotpraji. Čitajće, što Jezus wo tym powěda.

Jezus běše na hosćinje w domje farizeja. Tam powědaše scěhowace přirunanje:

Muž wuhotowa wulku hosćinu a přeprasy mnohich hosći do swojeho doma. Hdyž bě načasu, pósta swojeho wotročka k přeprošenym a da jim rjec: „Pójće, wšitko je přihotowane.“ Ale nadobo počachu so jedyn po druhim zamołwjeć.

Prěni zamołwi so: „Sym sej polo kupit a dyrbju sej je wobhladać.“

Druhi praji wotročkej: „Sym sej pjec přahow wołow kupit a du je pruwować. Prošu zamołw mje.“

A třeci rjekny jemu: „Sym so woženit a tehodla njemóžu přińć.“

Wotročk so wróci a powě to swojemu knjezej. Hospodar so rozhněwa a džeše k njemu: „Dži hnydom won na měšćanske hasy a na torhošća a přiwjedź sem chudych a bėdnych a chromych a slepých.“

A wotročk rjekny: „Knježe, štož sy prikazał, je so stało, a su tola hišće městna.“

Tu rjekny knjez wotročkej: „Dži won na puće a k plotam a přińuc jich zastupić, zo by so dom pjelnit!“ (Přir. Lk 14,15–24)

Gabriela Gruhlowa

Serbski swjedenj

Serbske ewangelske towarstwo přepróšuje sobotu, 27. awgusta, na swójbne pućowanje do Wuježka pod Čornobohom. Zetkamy so w 13 hodź. pola Krygarjec (číslo 31 a) we Wuježku a pućujemy wottam na Koporčansku horu. Njezabudźće na krute črije a dolhe cholowy! Po puću njech so kóždy sam ze swójeho nachribjetnika zastara. Po zwučenym wašnju přizamknje so w 17 hodź. nutrnosć ze sup. Janom Malinkom na Pawlikec/Dejkec statoku. We 18 hodź. započnje so program ze skupinu Wólbernosće. W bróžni budže bifej natwarjeny. Štož chce něšto za bifej přinošować abo dwór sobupřihotować, njech so prošu přizjewi (tel. 03 59 39/8 05 02).

Mato Krygař, Serbske ewangelske towarstwo

Farar dr. Buliš do katolskeje cyrkwy přestupil

Dr. Jens Buliš

Foto: R. Ledźbor

Ze swojimaj swójbomaj staj pónđzelu, 25. julija, w Drježdžanach ewangelskej fararjej dr. Jens Buliš (39) ze Smělnje a Jochen Schubert (48) ze Seelingstäta pola Ronneburga do katolskeje cyrkwy přestupiloj. Dr. Buliš je w Serbach přez to znaty, zo je tak daloko serbsce nawuknył, zo móžeše w serbskim rozhlósu njezdělske nabožne wusyłanja wuhotować. Wot lěta 1998 bě sobustaw, wot lěta 2002 člon předsydstwa Serbskeho ewangelskeho towarstwa. Wospjet je tež na serbskich cyrkwinskih dnjach předował, posledni króć lěta 3. julija w Slepom.

Dr. Jens Buliš pochadza z města Tautcha pola Lipska. W Lipsku a Kielu je hač do lěta 1997 teologiju studował. Po tym džělaše w Instituce za cyrkwinske stawizny Lipsćanskeje uniwersity a napisa disertaciju wo ewangelskich časopisach w NDR. Zwěšćiwši, zo ma z maćernej strony serbske korjenje, započa w Lipsku serbsce wuknyć. Po tym zo bě wot lěta 2000 w Budyšinje swóji wikariat zabsolwował a so při tym pola sup. Siegfrieda Alberta tež ze serbskim cyrkwiskim džěłom zeznał, bu 24. awgusta 2002 wot Budyskeho sup. Reinharda Pappajja w Póckowskej cyrkwi ordinowany. Sta so z fararjom w Póckowach a Smělnje. Bórže měješe tež hišće Zemičansku wosadu sobu zastarać a přesydlil so z Póckowskeje na Smělnjansku faru. Dr. Buliš je zmandželeny a nan džowki a syna.

Bulišec swójbja je so kónc julija ze Smělnjanskeje fary přesydlila do pódlanskeho twarjenja Chróšćanskeje fary. W přichodnym času chce so dr. Buliš z wopytom měšniškeho seminara w Erfurce přihotować na duchownu službu w katolskej cyrkwi. **T.M.**

Wumolujće wobraz wo hosćinje!

Rys. archiw PB

Z Bukečanskeje Bjesady

Njehladajo na so hižo rozšěrjacu dowolowu naladu zeńdže so štwórtk, 7. julija, pjec zajimcow k serbskej bjesadze. Po tym zo běše so na zetkanju w juniju wo temje „Zahroda w nalěcu“ rěčało, měješe so nětko „Burska zahroda“ wobjednawać. Wuchadžejo z prašenja zastaranja burskeje swójbje w powšitkownym zwěšćichu přítomni, zo měješe při tym zahroda dosć wažny nadawk.

W džzensnišim času pak steji zapřijeće „burska zahroda“ bóle za wěste družiny

kwětkow, kiž su zhromadnje na hrjadce zwosadžane. Bjesadowarjo zaběrachu so ze serbskimi mjenami tutech kwětkow a zeznachu při tym tójšto pozabyteho abo tež noweho. Po tym wuži so skladnosć, so z tutejmi kwětkami w zahrodze praktisce zeznajomnić. Z na kóncu bjesadnje hodžiny zhromadnje zanjesenym spěwom „Z dyhom swjatoch Jana“ wospjetowaše so zdobom rjad kwětkowych mjenow. Bjesadowarjo chcedza so 15. septembra znowa zetkać.

Arnd Zoba

Latkec mandželskaj dejmantny kwas woswjećiloj

Na šesć lětdzesatkow zhromadneho žiwjenja móžeštaj 8. julija Kurt Latka a jeho mandželska Marja rodź. Běrkec spominać. Wjele gratulacijow wjesnanow a znatych na tutym dnju přijimaštaj. Nazajtra woswjećištaj hromadze ze swójbnyimi a přiwuznymi žadny jubilej z kemšemi z wosadnym fararjom Sureckom w Budyšinskej cyrkwi a z hosćinu w starym młynje w Bisdorffje za Lubijom. Na serbskich kemšach 17. julija w Poršicach požohnowa Serbski superintendent Malink dejmantneju jubilarow w serbskej rěči. Jimaj k česći zaspěwachu kemšerjo džakny kěrluš.

Kurt Latka narodži so 12. decembra 1924 jako druhe dźěčo žiwnosćerskeje swójbny w Přiwćicach. Zahe swojeho bratra zhubi, kiž w młodych lětach při wobchadnym njezbožu zemřě. Tak wukubła so po wuchodženju ludoweje šule w Budyšinku na ratarja, zo by staršisku žiwnosć pře- wzać móhl. 17lětny dyrbbeše do wójny, z kotrejež so kónc lěta 1948 z ruskeje jatby wróci. W domiznje namaka sej w Mari Běrkec, 1. julija 1930 narodženej žiwnosćerskeje džowce z Plusnikec, swěrnú towaršku žiwjenja. Wona bě w pobožnej serbskej swójbje ze šesć dźěćimi wotrostła. Jeje bratr Arnošt Běrka skutkowaše jako serbski diakon w Rakecach a Hodžiju a je džensa w Engelsdorffje pola Lipska žiwy. 8. julija 1951 farar Pawoł Albert młody por w Malešanskej cyrkwi zwěrowa.

Mandželskaj přewažastaj Latkec žiwnosć w Přiwćicach. Samostatne hospodarjenje

Kurt Latka a Marja rodź. Běrkec so 1951 zmandželištaj.

Foće: priwatnej

so skónči 1960, jako dyrbbeštaj runja druhim do prodrustwa zastupić. Tam dźělaštaj hač do docpěca rentnarskeje staroby. Wobaj dźeržeštaj so swěru do swojeje Budyšinskeje wosady a k ewangelskim Serbam. 43 lět skutkowaše Kurt Latka sobu w cyrkwiskim předstejićerstwje Poršisko-Budyšinskeje wosady. Přislušeše wokrjesnej synodze w Budyšinje a bě 22 lět zastupjer Serbow w krajnej synodze w Drježdžanach. Hač do džensnišeho wobdžělita so mandželskaj swěru na zarjadowanjach ewangelskich Serbow, kaž na serbskich kemšach w Poršicach, serbskich kubłanskich a cyrkwiskich dnjach a wulětach Serbskeho busa. Wot jeho založenja w lěće 1994 sem přisluša Kurt Latka Serbskemu ewan-

gelskemu towarstwu. Na jeho přeprašenje wotmě wone hižo wospjet swoju lětnu zhromadźiznu w Domje Šeracha w Budyšinku. Zo je so w zašlych lětach wumětsce drohotny Boži dom w Budyšinku wonkownje a nutřkownje wobnowił, temu je wosebje Kurt Latka ze swojim wutrajnym prócowanjom dopomhał.

Mandželskimaj narodžichu so dźěći Gottfried, Margit a Günter. Synaj bydlitaj wobaj ze swójbomaj doma, džowka je so do Ebersdorfa za Lubijom wudała. Jubilaraj smětaj so wjeselić nad wosom wnúčkami a třomi prawnučkami. Bóh Knjez njech Latkec mandželskeju hnadnje pře- wozdžuju po jeju dalšim žiwjenskim puću.

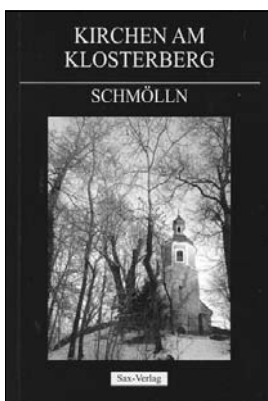
Trudla Malinkowa

Latkec dejmantnaj jubilaraj 2011

Cyrkwje w Smělněj a Zemicach

Znaty farar a cyrkwinski historikar dr. Jens Buliš je zestajil chroniku cyrkwjow pod Klóšterskej horu: Smělnjanskeje a wobaju Zemičanskeje. Spočatnje podawa přehlad wo cyrkwiskich stawiznach wsow na juhozapadze Hornjeje Łužicy. Awtor rysuje založenje wsy a cyrkwy w Smělněj jako wufarowanje z wulkeje Hodžijskeje wosady. Potom předstaji wosadne stawizny wot reformacije přez

19. lěstotk hač do přitomnosće. Zajimawe su wuwjedženja wo založenju ewangelskeje a katolskeje wosady w Zemicach w lětach po Druhej swětowej wójnje. Po rozroscie tamnišeje granitoweje industrije w druhej polojcy 19. lěstotka a po přičehnjenu přesydlencow ze Šleziskeje a z Čěskeje bydleše dosć wěriwych w Zemicach Tumicach, zo móžeštej so 1951/52 ewangelska a 1954/55 katolska cyrkej natiwarić, kotrejež stejitej kaž sotře pódla so.

Mjeztym wšak je so wjace hač poł lěstotka minyło. Ličba křesćanow je woteběrała. Ewangelska wosada w Zemicach dyrbi sej fararja ze Smělněj a Póckowami džělić. W katolskej cyrkwi, kotraž ma so na inwestora předać, njesweća so wot lěta 2011 wjace Bože mšě.

W knize wuzběhuje so prawidłownje serbski podžěl we wosadnym žiwjenju. Zapisani su wšitcy wuznamni

serbscy fararjo w Smělněj z načisnjenjom jich skutkowanja a serbscy fararjo, kiž su ze Smělnjanskeje wosady wušli. Dłěši wotrězk zaběra so z Racec swójbju, kotraž wobsedžeše w Zemicach nahladne kubło. Wona je so za dostojne wuhotowanje Smělnjanskeje cyrkwy zasadžita a wjacori serbscy fararjo su z njeje wušli. Jako poslednej w dołhim rjedže serbskich prócowarjow naspomnitaj so Smělnjanski farar Jan Awgust Sykora a Zemičanski wučer

Jan Bohuwěr Mučink. Wo přičinach za woteběranje serbstwa we wosadze so praji: „Sprěnja je zawěsće tendenca wosebje młodžiny mjenować, so wjace k němcowstwu dźeržeć. Zdruha pak ma so tež wobmyslić přiběrance přeměnenje zrosćenych strukturow, kotrež sta so přez založenje skałow a z tym zwisowace přičehnjene cuzych dźělaćerjow. Tež w škleńčernjach namaka wjele přičehnjonych džěto.“

W druhim džělu spisa wopisuja so cyrkej a kěrchow w Smělněj kaž tež ewangelska a katolska cyrkej w Zemicach a tamniši kěrchow. Hłownje dže wo twarske stawizny a wo tuchwilne wuhotowanje Božich domow. Zešiwkej wo cyrkwjach pod Klóšterskej horu je přidaty zapis literatury, w kotrymž namakatej so tež serbskej čísle: Arnošta Mukowa Statistika z lěta 1886 a Serbska protyka 2007, w kotrejež je farar Buliš wšelaki material k stawiznam Smělnjanskeje wosady a k jeje serbskim korjenjam wozjewił. Spis je na dobrej papjerje čišćany, přez což maja tež fota a wobrazy, kiž su w bohatej ličbje přidate, wuběrnú kwalitu.

Jan Malink

Jens Bulisch: Kirchen am Klosterberg in der Oberlausitz. Sax-Verlag Beucha - Markkleeberg 2011, 40 str.

„Ja chcu was wokřewić“

65. Serbski ewangelski cyrkwinski dzeń w Rownom a Slepom

Wjedro njeměnješe ze serbskimi wěriwymi přederje, jako so na přním praznikowym kóncu tydženja na 65. Serbski ewangelski cyrkwinski dzeń do Slepjanskeje wosady podachu. Najebač zymneho wjedra z dešćowymi šwihelemi móžeše Serbski superintendent Jan Malink sobotu, 2. praznika 2011, sytu Serbow na zahajenju w starej šuli w Rownom witać.

Kzahajenju njedělnych kemšow zahudžichu hercy ze Slepjanskeho folklorneho ansambla.

Zahajenje w Rownom

Wjace hač 60 ludźi, domoródní a hosćo z Hornjeje Łužicy, z Choćebuza, Prahi, Berlina a samo z Finskeje, bě přichwatało, tak zo dyrbjachu so spochi stólcy přistajić. Mjez hosćimi cyrkwinskeho dnja běštaj tež wosadny farar Huth a fararka Schröcke, kotraž w nadawku koncerna Vattenfall wot přesydenja potrjechenych dušepastyrisce wobstaruje. Sobotniše posedženje zahaji superintendent z nutrnošću. Słowa za krótke rozpominanje namakamy pola Mateja na 11. stawje: „Chrystus praji: Pójdće ke mni wšitcy, kiž sće sprócni a wobćeženi, ja chcu was wokřewić.“ Farar Malink nam rozloží, zo mamy so často čežko. Jedni maja přewjele džěta, druzy přemało. Chorosće abo mało pjenjz nas wobćežuja.

Rowniske glosy kemše ze zanjesenjom kěrlušow wobohačichu.

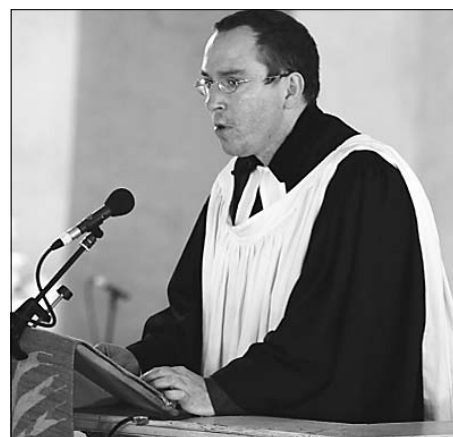

Po přednošku w Rownjanskej starej šuli wobhladachu sej wopytwarjo cyrkwinskeho dnja nowe wopomnišće historiskich serbskich narownych kamjenjow na tamnišim pohrjebnišću.

Ale pola Jezusa Chrystusa namakamy wokřewjenje. Na cyrkwinskim dnju my k njemu přińdžemy. To je za nas wotpočink. Tomu tak bě. Wo duchowne a čelne derjeměće bě postarane. Za kofejpiće běchu so słódne tykancy napjekli a pomazki z domjacymi specialitami spřihotowali. Wšěm wuběrnje słodžeše. Wutrobny džak pilnym wosadnym!

Přednošk wo starym pohrjebnišću

Popołdński přednošk měješe Trudla Malinkowa z Budyšina wo starym Rownjanskim pohrjebnišću. W léče 1862 bě knježerstwo za Šlesku wukaz wudało, zo smědža so wonkowone pohrjebnišća založić. Rozrosta ludnosće dla běchu so kěrchowy při wosadnych cyrkwjach přemałe stali. Wot léta 1862 nastachu we wšěch wsach Slepjanskeje wosady wonkowone pohrjebnišća, tak tež w léče 1863 w Rownom. Wokoło léta 1920 bě nětko tež tute pohrjebnišće přemałe. Wone so zawrě a pódla njeho nasta nowe. Stare w běhu přichodnych lětdžesatnje

Prědar dr. Jens Buliš ze Smělnje

kow zarosće a spadny. Hakle w léče 1982 zbudži wone skedźbnosć studenta Pětsa Milana Jahna. Narowne kamjenje pohrjebnišća, w cyłku 117 zdźeržanych objektow, mjez nimi tež fragmenty, so po etapach wuchowachu, registrowachu a fotografowachu. To wosebite na kamjenjach je, zo maja nimale bjez wuwzaća serbske napisy. Kamjenje su so přez zbožowny připad wuchowali. Nihdže njenamakamy wjace kamjenje ze serbskim napisom w tutym mnóstwje. Přewšo wěcywustojnje wopisowaše Trudla Malinkowa potom narowne kamjenje. Rěčeše wo typje kamjenjow, wo symbolach na nich, wo wosobach a mjenach pochowanych, wo socialnej zestawje, wo rěči na kamjenjach a wo zadypanych hrónčkach a štučkach. Na tutym městnje njeh je za wšěch zajimcow naspomnjene, zo jeje dopůznaća létsa jako knižna publikacija wuńdu. Na přednošk Trudle Malinkoweje stuchač bě wulke wjeselo. Wona rěčeše swobodnje z jednorymi sadami wo njewšědnej temje. Po přednošku sej někotre z wopisanych kamjenjow na měst- ➔

⇒ nje wobhladachmy. Wone su mjeztym na nowym pohrjebnišću znowa postajene.

Dostojne swjedženske kemše

Slepjanska cyrkej je ze swojimi freskami a drjewjanymi łubjemi wosebje rjana wjesna cyrkej. W njej zhromadźichu so ewangelscy Serbja a jich hosćo na nježdźelnje swjedženske kemše. Manfred Hermaš jako zastupjer hosćičelskeje wosady wšitkich wutrobnje powita. Wón dopomni na to, zo bě w Slepom posledni cyrkwinski dzeń w lěće 1991. Wot toho časa je so wjele změniło: „My sami smy so změniłi a wudobywanje brunicy powjedže k dalším změnam.“ Kemše swjećeštaj superintendent Malink (liturgija) a farar dr. Buliš (předowanje). Wone so swjatočnje wot instrumentalneje skupiny Serbskeho folklorneho ansambla, wot Rowniskich glosow a wot pozawnoweho chóra wobrubichu. Uwe

a Metoda. Měrcin Wirth předčita postrowne listy předsydy Domowiny Dawida Statnika, Strádalec fararskeju mandželskeju z Českeje a přecela Serbow dr. Zbigniewa Gajewskeho z Pólskeje.

Popołdniša bjesada

Po kemšach zhromadźichmy so w Slepjanskim kulturnym centrumje na wobjed a na bjesadu z luby mi znatymi. Připołdniša přestawka bě napjelnjena z najwšelakorišimi přinoškami. Spěwachmy naše rjane serbske ludowe spěwy. So wě, zo nam Kantorki swoje Slepjanske štučki žiwje přednjesechu. Na nje słuhać je stajnje zaso wjeselo. Dr. Madlena Nor-

Generalny superintendent Martin Herche ze Zhorjelca kemšerjow postrowi.
Foto: J. Maćij

Slepjanske kantorki a Rowniske glosy zwjeselichu ze swojim spěwanjom zhromadženych w připołdnišej přestawce na žurli Slepjanskeho hosćenca.

Hermaš zaspěwa hnujacy delnjoserbski kěrluš „Wjeliki Bog“. Farar Buliš zložowaše so w swojim předowanju na tekst pola Mateja na 22. stawje. W nim rěči Jezus w přirunanju wo kralowskim kwasu. Přeprošenje na kwas je přišło, ale k zhromadnemu swjedženju njeđóndže. Kóždy z nas znaje situacije, hdyž so přeprošenja wotpra. Druhdy je přičina wěrna, druhdy wurěč. Bóh Knjez přeprošuje nas k našemu posylnjenju. My mamy so rozsudzić: Přinđzemy abo njeprinđzemy? Po předowanju scěhowaše mnoho kemšerjow Bože přeprošenje a přistupi k Božemu blidu.

Po kemšach witaše Měrcin Wirth, předsyda Serbskeho ewangelskeho towarstwa, zhromadženych z Božeho słowa. Po zwučonym wašnju postrowichu hosćo serbskich wěriwych. Jako přeni bě wosadny farar Huth na rjedže. Po nim wuzběhny generalny superintendent Martin Herche ze Zhorjelca, zo njeměli zabyć, zwotkel přinđzemy. Tule w Slepom so rěč, kultura a wěra na dostojne wašnje wjazaja. Urs Ebenauer z biskopskeje kenclije w Drježdźanach wobkrući, zo zhromadnosć we wěrje mjezy rěče a kultury přewinje. Dalše postrowy přednjeseštaj knjeni Monika Žárská z Českosobratrskeje cyrkwy w Praze a Jurij Špitank jako předsyda Towarstwa swj. Cyrila

bergowa z Choćebuza předstajni nam nowe Perikopy. To je delnjoserbski lekcio-nar, kiž je skupina angažowanych Serbow w lěta dołhim sprócniwym dźele zestajata a rěčnje přehladaća. Trudla Malinkowa informowaše wo zarjadowanjach, kiž so k česći 200. narodnin serbskeho duchowneho Jana Kiliana lětsa w septembrje wotměja. Handrij Wirth přeprošy na jězbu ze Serbskim busom w septembrje do pólskeho kraja pod Kyrkonošemi. Wosebity wjeršk bě wustup Rowniskich glosow. Wone přednjesechu wěnc spěwow w serbskej a němskej rěči. Roža Šenkarjowa žony nawjeduje, kotraž wosebje domoródnje tradicije pěstuja.

W 15.00 hodź. podachmy so na kónčnu nutrnosć do cyrkwy. Běchmy k našemu posylnjenju Serbski ewangelski cyrkwinski dzeń dožiwi. Klětu wuhladamy so znowa, da-li Bóh, w Husce. **Marka Maćijowa**

Bibliska nóc w Rownom

Na serbskim cyrkwiskim dnju wobdželi so wot 2. do 3. julija šěsć holcow w starobje mjez 9 a 14 lětami na holanskej bibliskej nocy z Jadwigu Malinkowej. Zetkachmy so sobotu popołdnu při starej šuli w Rownom. Ze swojimi wulkimi tobołami běžachmy pod nawodom Jadwigi do Rownjanskeje pěstowarnje, hdžež přihotowachmy sej w małej hali matracu za nóc. Na to pućowachmy do lěsa. Tam dyrbjachmy nadawki spjelnić, zo bychmy pokład namakali. Pozdžišo potom pokład namakachmy. W nim běchu stódkosće schowane. Běžachmy zaso wróćo a přihotowachmy sej pizza-pomazki. W tym času, kaž běchu pomazki w pjecy, zabawjachmy so z hrami. K wječeri přijědže hišće jako dohlad Stefan Cuška z Budyšina. W nocy njemóžachmy najprjedy spać, dokelž so dešćowaše a so sciny štomow na scěnach hibachu. Na kóncu pak tola wšitcy wusnychmy. Nježdźelu rano zhromadnje snědachmy, spakowachmy swoje wěcy a běžachmy do Slepheho na swjedženske kemše.

Za nas dźěći běštej tutaj dwaj dnjej rjane dožiwenje. Chcemy so pola Jadwigi Malinkoweje a Stefana Cuška wutrobnje podžakować, zo staj wšo rjenje organizowalaj. **Sophia Bejmaček**

Wosebity dźěćacy program wokolo znateho Rownjana Hanza Nepile přewjedžeštaj Jadwiga Malinkowa z Lipska a Stefan Cuška z Budyšina.

Perikopy w delnjoserbskej rěči wušli

Na 170. delnjoserbskich kemšach, kiž swjećachu so swjat-kownu pónđzelu, 13. junija, w Turjanskej cyrkwi, předstajichu zjawnosći perikopy w delnjoserbskej rěči. W přitomosći Choćebuskeje superintendentki Ulrike Menzel přepoda dr. Madlena Norbergowa nowu knihu předsyđe Spěchowanskeho towarstwa za serbsku rěč w cyrkwi z. t., fararjej Helmutej Hupacej. W Perikopach – abo Lekcionaru, kaž so kni-

ha tež mjenuje – su zhromadźene wšitke teksty za předowa- nja a bibliske čitanja, kiž so na kemšach trjebaja. „Serbski lekcionar“ w hornjoserbsčinje je wudało Serbske ewangelske towarstwo w léce 1997, na wotpowědnym wudaću w delnjoserbskej rěči je džělowa skupina dohromady sydom lět džě- ěła. Wo nastaću „Dolnoserbskich perikopow“ rozprawja na- wodnica džěloweje skupiny dr. Madlena Norbergowa. T.M.

Biblija w dolnoserbskej rěcy jo se jano dwójc raz wudała: 1822/24 a 1868. Wobej wudawka wopšimjeotej Stary testament a Nowy testament. Stary testament jo pšestajil Jan Bjedrich Fryco, farař w Gołkojcach. Wón jo se přědny raz šišćal w léše 1796. Nowy testament zložuju se na pše- łožk Bogumiła Fabriciusa z lé- ta 1706, jo se pak za wudawk biblije 1868 rěcnje wobžěłał wót Jana Bjedricha Tešnarja. Tešnar jo mimo leksiki pšede- wšym skonsoliděrował dolno- serbsku ortografiju.

Dalšna znata cerkwina lite- ratura w dolnoserbskej rěcy wopšimjejo styri prjatkarske knihy, ako su: dwójc wjel- gin stare wót Pomgajboga Kristaluba Fryca z léta 1792 a wót Jana Zygmunta Bjedricha Šyndlarja z léta 1829. Te nejwěcej znate a woblubowane su wót Ja- na Bjedricha Tešnarja, slědny nakład jo z léta 1900. Nejnowše su wót fararja n. w. Herberta Nowaka z léta 2007. K tomu eksis- těrujo řed bjatowarskich knjiglickow w dol- noserbskej rěcy, wšake wudawki Małego katechizma a Agenda. Lěc Jan Bogumił Hauptmann w léše 1732 we swójom ruko- pisu jo naceril dolnoserbsku agendu abo dolnoserbski lekcionar, njejo wuslěžone. Šišćane perikopy w dolnoserbskej rěcy pak pój mójom wěženju njejsu se žednje wudali.

Wóni pšedpožyju se něnto pó žurnem žěle wót žěloweje kupki „Dolnoserbske pe- rikopy“. Perikopy su myslone za wužywanje na dolnoserbskich namšach, we wucbje nabóžniny w šulach abo teke za priwatnu a individuelnu pótrjebu. Perikopy twóřje gromaže z „Duchownymi kjarližami“ te pši- rucne knihy za fararja, ako su notne za wu- gótowanje namšow w dolnoserbskej rěcy.

K terminologiji

Co su „perikopy“? To su prjatkowańske teksty, ako su za kuždu nježelu wót Lu- therskeje liturgiskeje konference naražone za prjatkowanje. To se perikopowe knihy – ako se cesto teke mjenuju Lekcionar – wopšimjeju wšykne bibliske wótrězki, ako mógu se na nježelach cerkwinego léta cy- taš. To su: bibliski wotum abo grono tyže- nja, cytanje ze Starego testamenta, episto- la, haleluja-werš, spiwanje tyženja, ewan-

gelium a k tomu nanejmenjej tši móžne teksty za prjatkowanje. Wšykne teksty sto- je we mjasobnem zwisku. Nimske periko- powe knihy maju dogromady 720 bokow.

Wopšimješe

Zakład „Dolnoserbskich perikopow“ twóřje nimske perikopowe knihy. Jo wót zachopjeńka jasne było, až njebužo z našymi ka- pacitami móžno, wšykne teksty pšestajis. Tak jo wušy promšt n. w. Reinhardt Richter, přědny wjednik našeje kupki, nejważnjeje teksty za „Dolnoserbske perikopy“ wubrał. To groni, te nježele, ako su relewantne za potencielne serbske cerkwine žywjene.

„Dolnoserbske perikopy“ wopšimjeju tak teksty za wšykne regularne nježele cerkwinego léta a k tomu wěsty wuběrk za wó- sebne namše a swěženje. Za kuždu taku nježelu jo se slědujuce pšigótowało: bibliski wotum, epistola, haleluja-werš, ewan- gelium a módlitwy. Cytanje ze Starego te- stamenta a prjatkowańske teksty njejsmy pšestajili. Za to namaka se na kóncu Peri- kopow w nimskej a serbskej rěcy lisćina wósobowych mjenjow, geografiskich po- mjenjowanjow, zakładnych nabóžnych wu- razow ako teke nježelow a swěženjow cer- kwinego léta. To se dodatne słowne lisćiny su we głownem myslone za njeoteologow, wuknikow abo priwatnych wužywarjow. Na kóncu Perikopow jo teke register wšy- knych wužywaných bibliskich tekstow, tak až jo móžno wěsty tekst pytaš.

„Dolnoserbske perikopy“ rozeznawaju se toš pitšku wót górnoserbskego Lekcio- nara, wudanego w léše 1997, ako jo nam pak teke služyl ako pšedłoga.

Pšed Turjańskeju cerkwju: šoltowka Karin Kalawcyna a superintendentka Ulrike Menzel ako teke Jutta Kaiserowa, Petra Fichtmüllerowa, dr. Madlena Norbergowa, Měto Pernak a farař Helmut Hupac (wól!).

Nastaše

We 52 žělowych zmakejanach wob cas sedym lět (2003–2010) jo se kupka „Dolnoserbske pe- rikopy“ k celodnjowskim wob- radowanjam zmakeła a wubrane teksty systematiski pšestajila resp. wobžěłała. We Nowem Casniku a we Pratyji jo se na- staše Perikopow pšewóžowało a tši raze jo se teke pšedsedař Spěchowańskego towaristwa za serbsku rěč w cerkwi z. t., farar Helmut Hupac, na wob- radowanjach wobžělił.

Žěto jo se stało na slědujucu wiziu: Přědna faza jo była wót-

pisanje wótpowědných tekstow ze serbskeje biblije z léta 1868 a pši tom transliteracija do łatyńskego pisma. Pótom jo slědowało přědne rěcne wobžělanje. How su se ortografiske zmólki korigěrowali a južo wšake rěcne warianty naražili. Toš ten gropy pšełožk jo se pón w kupce diskutěrował. Cesćej jo šło wó pšepisanje zestarjetých pasažow, kótarež njeby žinsa wěcej došć komunikatiwne byli. Tak nastaty přědny nacerk jo dostał farař n. w. Herbert Nowak, ako jo w tom casu hyšći šěl- nje tak strowy był, až jo mógal manuskript pšegłědaš. Ako teologiska a rěcna instan- ca dolnoserbskeje rěcy a dolnoserbskego ewangelskego žywjeneja jo, se wě, wšake změnil a pšispomněł.

Pótom jo se zachopiła druga faza našo- go žěta. Smy hyšći raz wót zachopjeńka zachopili a wšykne teksty znowa wobžěłali, to groni, smy wótzěłali korektury fararja Nowaka, smy naš tekst hyšći raz pširowno- wali z nimskim originalom a smy na kóncu gładali na dobru stilistiku. Akle z toš tym drugim manuskriptom jo žěto gótowe by- to. Pótakem jo se kuždy jadnotliwy tekst wót cełeje kupki dwa raze wobžěłał. Do- skóńcny manuskript jo se pótom hyšći raz we celku cytał pód gładanim na ortogra- fiju a gramatiku.

Dokulaž su cłonki kupki byli bžezwu- wžešnje rěcne wěcywustojne luže, ale teo- logiske lajki, smy wót cełego zachopjeńka teke měli dokradne teologiske wobrado- wanje – a to pó wopšimješu a teologiskej terminologiji. Cesto smy pširownowali serbski a nimski tekst z łatyńskim abo grichiskim originalom a pšemyslowali, ⇨

⇒ kótare dolnosěrbske słowo nanejłěpjej wótpowědujo bibliskemu wurazozju. Biblija ga jo wósebna tekstowa sorta a njesmějo se wopšymješowje abo pó zmysle samowólnje změníš. Mimo takego kradosćiwego glědanja na to, až se teologiske wugrono pšawje zasej dajo, njeby našo pšestajeńske žěło dowěry gódne było. Pši tych teologiskich diskusijach smy wšykne rownocasnje dušynje profitěrowali.

Cu hyšći dodaš, až jo se wó kuždem zma-kanju pisał protokol a až smy našo žěło te cełe lěta w dobrej harmoniji a w mjazsobnej pšizajnosći wugbali.

Žěło nad perikopami jo se dwa raza pšetergnuło. Jaden raz w lěše 2004 pšez njezjapku smjerš iniciatora projekta, wušego promšta n. w. Reinhardta Richtera, a drugi raz w lěše 2006, ako som, ako pózdžejša wjednica projekta, wudała serbske „Prjatkowanja“ našogo nana, fararja n. w. Herberta Nowaka, k jogo 90. narodninam. A na kóncu smy pitšku wěcej casa trjebali dla dodatnego pšiwzeša módlitwow, ako jo se žyćyło wót kupki Serbska namša.

Člonki kupki

Zestajila jo se kupka „Dolnosěrbske perikopy“ wót wušego promšta n. w. Reinhardta Richtera, ako běšo tegdy rownocasnje pšedsedar žěloweje kupki Serbska namša a člonk pšedsedarstwa Spěchowanskego towaristwa za serbsku rěc w cerkwi z. t. z nadawkom, bibliske teksty za serbske namše pšigótowaš.

Člonki perikopoweje kupki běchu: až do 2004 wušy promšt n. w. Reinhardt Richter – iniciator, přědny wjednik a teologiski wobradowar –, wót 2004 wušer cerkwina razčowka Petra Fichtmüllerowa – ako jo w nadawku generalneje superintendentury Chóšebuz pšewzeła teologiske wobradowanje pó smjerši wušego promšta Richtera –, dr. Madlena Norbergowa – pózdžejša wjednica, rěčna wobradowarka a redaktorka kóńcných kniglow –, Pětš Janaš, Měto Pernak a wenkowny lektor farar n. w. Herbert Nowak – ako rěčne wobradowanje. Wšykne tšo su nosarje Myta Čišinskego, nejwušego pócesćenja za serbske narodne žěło. Dalej jo do kupki slušala Jutta Kaiserowa, teke za rěčne wobradowanje. Wóna jo nosarka Myta Domowiny. Pětš Janaš a Měto Pernak stej wósebne leksikaliske, gramatiske a stilistiske pšasaanja na starosći mělej a gromaže z Juttu Kaiserowej žiwalej na dobru ludowu rěc. Studentka Diana Riegerojc-Šejcowa jo na zachopjeńku bibliske teksty wótpisała, je transliterowala a pótom byla naša sekretarka a jo teke pisała protokole.

Wěcej zmačanow kupki nježli jaden raz wob mjasec njejsu móžne byli, dokulaž su wšykne člonki paralelnje nad drugimi serbskimi projekty žěłali: Pětš Janaš nad wudawanim „Spisow Mata Kosyka“, Měto Pernak nad „Duchownymi kjarližami“ a knigłami wó stawiznach Mašice Serbskeje a Jutta Kaiserowa jo zestajila

knigly „Ze žywenja na lanze“ a jo rownocasnje zwónožela režiju sluchokniglow ze samskim titulom. Madlena Norbergowa, ako južo gronjone, jo mjazytm wudała serbske „Prjatkowanja“ a „Podstupimske pšinoski k Sorabistice“. Wušej togo ma wóna mimo swójogo regularnego žěła ako županka Domowiny – župy Dolna Łužyca z. t. – stawnje bejnu tšocho terminow a drugich wěcow realizěrowaš.

Zmakanja su toš jano móžne byli, gaž jo to terminowy plan wšyknych wobžělownych dowólił. Žěło nad perikopami jo we głownem było cesnoamtske, jo se pak ražilo dostaš wobgranicowane projektowe srědky za wóšykne wudawki.

Rěčne wujasnjenja

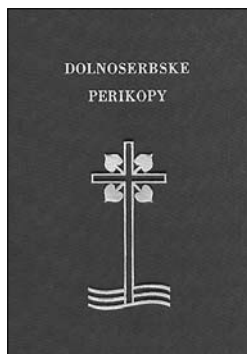
Smy se za pšawopis měli pó naraženjach za serbsku ewangelsku teologisku literaturu Serbskego superintendenta Jana Malinka z lěta 2004, aby pšawopis ewangeliskich Serbow w Dolnej Łužicy ten samski był ako ten ewangeliskich Serbow w Górnej Łužicy. Což leksiku nastupa, smy na to glědali, až mamy we wobgraniconej libje teke stare ludowe wuraze w tekstach, ako „štunda“ abo „z tebu“. Smy ale we głownem glědali na wušy stil pisneje rěcy.

Žycimy „Dolnosěrbskim perikopam“ Bóže pšewóženje a wšykny wužywarjam rozbužece cytanje a roscenje w Bóžem słowje. Stajimy knigly pód moto: Bogu k cesći a Serbam k wužitku! **Dr. Madlena Norbergowa**

Dolnosěrbske perikopy

Čitanja z biblije slušeja k najstaršim elementam křesćanskich kemšow. Swjatym dnjam a njedželam su přirjadowane wěšte wotrězki (perikopy) ze Stareho zakonja, z listow a ze scenjow. Zo bychu so čitanja bjez wjetšeje prócy radžili, wudawaja so knihi z perikopami, potajkim z tutymi wotrězkami ze Swjateho pisma. Hornjoserbja maja tajki lekcionar (= kniha za čitanja) hižo z kónca 17. lětstotka, jako wuda jón Budyske tachantstwo za katolskich Serbow, Hornjołužiske stawy pak za ewangeliskich. W Dolnej Łužicy dotal tajki lekcionar njemějachu.

Pod nawodom dr. Madleny Norbergoweje je skupina Delnich Serbow nadžělała a wudała „Dolnosěrbske perikopy“. Po přikładze našeho hornjoserbskeho Lekcionara su přeložene epistole a scjenja na wšitke njedžele a swjate dny, dwoje modlitwy za kóždy dzeń a hrono tydženja. Přidata je haleluja-štučka jako wotzamknjenje epistole. Pobrachuja pak štyri rjady přédowanskich tekstow, kotrež dyrbi sej předar – chce-li je wužiwać – dale z biblije wučahnyć a wobdželać. W hornjoserbskim Lekcionaru namaka so džesać cyrkwinskih

modlitwow, w delnjoserbskich Perikopach steja město teho tři nabožno-narodne modlitwy. Dodatnje su so zapřijeli do knihi zapisy mjenow, nabožnych zapřijećow a lisćina njedželow a swjedženjow, z čimž so trochu naruna dotal pobrachowaca delnjoserbska nabožna terminologija. Tute zapisy zložuju so w dalozej měrje na naše hornjoserbske zapisy, tak zo mamy daloku

přezjednosć w tutych prašenjach. W registru na kóncu knihi su zapisane wšitke bibliske městna, kotrež so w knize namakaja, bohužel pak jenož pod mjenom swjedženja, bjez podaća strony, tak zo dyrbi čitar, kiž njeje nazhonity w cyrkwinskih lěće, druhy dlěje za tekstom pytać.

W přédslowje rozložuje Madlena Norbergowa postupowanje při zestajenju Perikopow a wopodstatni wšelake rozsudy. Teksty čitanjow zložuju so na delnjoserbsku bibliju, tola je so konsekwentnje modernizowało. Wšelake stare formy pak su so wobchowali, tak na přikład artikle, kotrychž w serbsčinje poprawom trjeba njeje. Pisa so „Wójuj tu dobru wóju teje wěry“, nic kaž w hornjoserbskim Lekcionaru

ru „Wojuj dobre wojowanje wěry“. Přez wobchowanie artiklow dóstanje rěc zastarski a trochu němski charakter. Wudawaćeljo su so rozsudžili za pisanje z „w“, nic z „h“ („wokoło“, nic „hokoło“), štož drje njebudže so lubowarjam stareho bibliskeho prawopisa prawje spodobać. Posudžowanje rěčneje stronki přédewzaća mi jako njefachowcej na polu delnjoserbsčiny wšak njepřisteji. Mjena wobdželarjow (mjez druhim farar Herbert Nowak, Měto Pernak, Pětš Janaš, Jutta Kaiserowa a Madlena Norbergowa) wšak steja za kwalitu a za zwisk z rěču wóćincow Bjedricha Tešnarja a Bogumiła Šwjele. Redakciska skupina je z fotomaj w knize přédstajena, štož hewak w liturgiskich knihach z wašnjom njeje.

Cyłkownje zawostaji kniha spodobny začisć. Čmowočerwjena barba wobalki so derje do cyrkwy hodži. Snadž by so kožana wjazba, kotraž dlěje nahladna wostanje, bóle hodžała hać pátowa, tola to njeje rozsudne. Sym přeswědčeny, zo budu so kniha při wšelakich składnosćach rady a husto wužiwać. Z džakom smě so při tym na tych spominać, kotřiž su ju zestajili a wudali – kaž pisa so na kóncu přédslowa – Bohu k cesći a Serbam k wužitku.

Jan Malink

Žělowa kupka „Dolnosěrbske perikopy“: Dolnosěrbske perikopy. Bibliske cytanja za dolnosěrbske namše. Chóšebuz 2011, 274 str.

Powěšće

Člonka cyrkwinskeho předstejičerstwa Budyskeje Michalskeje wosady Janina Krygarjowa witaše po serbskim wašnju z chlébom a selu noweho fararja Andreasa Höhnu a jeho mandželsku do wosady. Foto: S. Schulze

Budyšin. Na swjedźenskich kemšach njedźelu, 10. julija, zapokaza Budyski superintendent Werner Waltsgott fararja Andreasa Höhnu jako noweho duchowneho Michalskeje wosady w Budyšinje. 1965 narodženy farar Höhna pochadza z Lutyjec w Hodžijskej wosadze a skutkowaše dotal jako duchowny w Bischdorfje-Herwigsdorfje pola Lubija. Wón je naslědnik fararja Joachima Buttera, kotryž je so 2010 z Budyšina do cyrkwinskeho wobwoda Marienberga přesydlil. Zapokazanskim kemšam přizamkny so wosadny swjedžen Michalskeje wosady.

Slepo. Slepjanski Boži dom ma so w přichodnych měsacach wobnowić. Tehodla su wosadni w tydźenju po serbskim cyrkwiskim dnju wot tarne wuhotowanje, wisate swěčniki, stólcy a dalše wěcy z cyrkwy wurumowali. Kónc julija so twarske džěla započachu a Slepjenjo so nadžijeja, zo móža hodowne kemše zaso w cyrkwi swjeći. Wonkownje ma so wosebje třěcha wobnowić, nutřka chcedza tepjenje ze zemskim plynom zatwarić, klětku a ławki ponowić a cyrkej znowa wumolować. Po tak mjenowanym Slepjanskim zrěčenju přewozmje energijowy koncern Vattenfall wšě košty saněrowanja.

Mužakow. We wobłuku němsko-pólskeho projekta wotmě so njedawno w tudyšim kurowym

hotelu „Wjerch Pückler“ wječork na temu „Serbja w Mužakowskej wosadze“. We wšelakich přednoškach předstajichu referenca serbske ležownostne mjena a jich woznam, serbsku ludowu architekturu a narodnu drastu Mužakowskich Serbow. Hišće lětsa chcedza wudać brošurku wo stawiznach Serbow wokoło Mužakowa.

Cowje. Składnostnje 665-lětneho jubileja wsy Cowje při Gójackim jězorje přednošowaše 27. julija w tamnišej cyrkwi dr. Doris Teichmannowa z Berlina wo „Starych serbsko-němskich časach w Cowju a wokolnje“. Referentka předstaji wosadne žiwjenje w 17. lětstotku, jako je lědy něchtó při Gójackim jězorje němčinu wobknežil a so tehodla serbske pisma w cyrkwi wužiwachu. Muzikalisce wobrubu pěsnjer Bernd Pittkunings wječork.

Choćebuz. Jako serbski farar w Delnjeje Łužicy budže wot 1. januara 2012 skutkować Ingolf Kšenka, duchowny w Nosyđojcach pola Baršća. Po wotchadze fararja Schütta je městno delnjoserbskeho dušepastyrja wot septembra zašeho lěta wakantne. Farar Kšenka pochadza z Drjenowa a je z maćernej strony serbskeho pochada. Wón je člon Přirady za serbske naležnosće při EKBO. W přichodnych měsacach chce so wěnować nawuknjenju delnjoserbsčiny.

Budyšin. 1854 wupućowa Jan Kilian, farar w Kotecach a we Wukrančicach/Klětnom, z nimale 600 Serbami do Sewjerneje Ameriki a založi w Texasu wosadu Serbin. Lětsa je tomu 200 lět, zo je so w Delanach pod Čornobohom narodil. Z teje přičiny organizuja so wšelake wopomnjenske zarjadowanja a wot 23. do 25. septembra 2011 kolokwij z referentami z Němskeje a z USA. Patronatstwo konferency, kotruž wuhotuje Serbski institut w kooperaciji z Maćicu Serbskej, je přewzał sakski ministerski prezident Stanisław Tilich. Program zarjadowanow je přistupny pod: www.serbski-institut.de.

Dary

W juniju je so darito za Serbske ewangelske towarstwo 50 eurow a za Pomhaj Bóh 22 eurow. Bóh žohnuj daraj a darićelow.

Spominamy

Před 200 lětami, 22. awgusta 1811, narodži so farar Jan Krušwica jako syn wowčerjy w Radšowje. Wón wotrosće w Hućinje, hdžež bě sej swójba žiwnosć kupila, wopyta gymnazij w Budyšinje, studowaše teologiju w Lipsku a skutkowaše po někotrych lětach domjaceho wučerjenja w Křišowje, hdžež sej w džowce superintendenta Šolty mandželsku namaka, wot lěta 1844 hač do swojeje smjerće 1882 jako farar w Dołhej Boršci, chudej wosadze w pruskej serbskej holi. Za studijny čas w Lipsku bě člon a pozdžišo čestny člon Serbskeho předarskeho towarstwa. Jako farar w Pruskej prócowaše so wo spěchowanje serbskosće w cyrkwi a w šuli. 1854 wuda knižce z hrónčkami za džěci. Za šulsku potrebu

přełožil někotre wučbnicy do serbsčiny, mjez nimi bibliske stawizny z wobrazami, Lutherowy Mały katechizm kaž tež kěrlušowe knihi. Tež wjacore spisy nutřkowneho misionstwa přełožil a wuda w serbskej rěči. Pěsnješe serbske kěrlušy a basnje a wozjewi je w serbskich nabožnych časopisach a nowinach. Rozwučowaše młodych teologow na swojej farje w serbsčinje a staraše so tak sobu wo duchowny dorost za serbske wosady. Jeho syn Bjarnat Krušwica bě štyri lětdzesatki farar w delnjołužiskim Wjerbnje a zdoby sej wulke zaslužby jako narodny prócowar mjez Delnjoserbami. T.M.

Přeprašujemy

W awgusće wysyła so ewangelske Slowo k dnjej w serbskim rozhłosu.

- 07.08. 7. njedźela po swjatej Trojicy**
10.00 kemše w Budyšinje w Michalskej z kemšemi za džěci (sup. Malink)
12.00 nutrnosć w serbskim rozhłosu (sup. Malink)
- 21.08. 9. njedźela po swjatej Trojicy**
12.00 nutrnosć w serbskim rozhłosu (farar dr. Buliš)
- 22.08. pónđzela**
10.30 ekumeniski nyšpor za Serbsku srjedźnu šulu w Budyšinje w cyrkwi Našeje lubeje Knjenje (farar Šćapan, sup. Malink)
14.15 kemše na spočatku šulskeho lěta w Křižnej cyrkwi w Choćebuzu
- 27.08. sobota**
swójbny swjedžen we Wuježku pola Bukec
17.00 nutrnosć na Pawlikec statoku
- 04.09. 11. njedźela po swjatej Trojicy**
10.00 kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje w Michalskej z kemšemi za džěci (sup. Malink)
12.00 nutrnosć w serbskim rozhłosu (sup. Malink)

Pomhaj Bóh
časopis ewangelskich Serbow
ISSN 0032-4132

Wudawaćelej: Serbski wosadny zwjazk, Serbski kěrchow/Wendischer Kirchhof 1, 02625 Budyšin/Bautzen; Serbske ewangelske towarstwo z.t., Privatweg 21, 02625 Budyšin/Bautzen
Zamołwita redaktorka: Trudla Malinkowa, Goethowa/Goethestraße 40, 02625 Budyšin/Bautzen (tel./fax: 03591/600711, e-mail: PomhajBoh@gmx.de)
Čiść: MAXROI Graphics GmbH, Zhorjelc
Postvertriebsnummer: F 13145

Zhotowjenje a rozšěrjenje: Ludowe nakładnistwo Domowina, Tuchmacherstr. 27, 02625
Abonement a dary: Serbske ewangelske towarstwo, Konto-Nr. 1 000 083 167, Kreissparkasse Bautzen, BLZ 855 500 00
IBAN: DE03 8555 0000 1000 0831 67
BIC: SOLADES1BAT

Pomhaj Bóh wuchadza měsacnje. Spěchuje so wot Založby za serbski lud, kotraž dóstawa lětnje přiražki Zwjazka, Swobodneho stata Sakskeje a Kraja Braniborskeje.
Lětny abonement plaći 8 eurow.